

2018, nummer 1

Open Venster

Contactblad Klooster St. Franciscus Alverna

Pasen

In vervlogen tijden droegen de Russische boeren het in de paasnacht gezegende vuur met zich mee van de kerk naar hun huizen. Het licht reisde en verspreidde zich in alle richtingen. De troosteloosheid van de nacht werd verdreven als de lampen de ramen van de boerderijen één voor één verlichtten.

Zo ook slaapt de heerlijkheid van God overal,
om dan onverwachts de hele schepping in lichterlaaie te zetten.
Zo zijn ook Zijn vrede en Zijn ordening verborgen in de wereld,
zelfs in de wereld van vandaag,
klaar om hersteld te worden op Zijn tijd en naar Zijn wil.
Maar nooit zonder de vrije keuze van vrije mensen.

Thomas Merton, *The New Man*, 1961

Wij wensen u een zalig Pasen.

*“Ik heb toch in onschuld gewandeld
Ik heb toch vertrouwd op de Heer.” Ps.26,1*

IN MEMORIAM

**Zuster Irma
Ivonna Magdalena Blommaert
22 januari 1933 - 13 januari 2018**

Zuster Irma werd geboren op 22 januari 1933 in Zierikzee.
Op 22 april 1953 is zij ingetreden bij de zusters Franciscanessen in Aerdenhout.
Zij legde haar eeuwige geloften af op 19 mei 1960.

Zuster Irma is kort na de watersnoodramp, die vijftenzestig jaar geleden in Zeeland plaats vond, ingetreden. Deze gebeurtenis heeft zij altijd met zich meedragen. Als het stormde of als in de sloot het water wat hoog stond was zij bang en kwamen alle herinneringen en angsten van die februarinacht van vijftenzestig jaar geleden weer boven.

Op de naaischool in Zierikzee behaalde zij, zoals zovele meisjes, haar naaidiploma. Daarom werd zij na haar noviciaat naar Wervershoof verplaatst om daar in de naaischool te helpen. Na haar tijdelijke geloften ging zij naar IJmuiden in de huishouding en vervolgens naar Warmond in de bejaardenzorg. Maar de meeste tijd van haar werkzame leven heeft zij doorgebracht in “Hageveld”, het toenmalige kleinseminarie. Hier is zij op vele gebieden dienstbaar geweest. In een leefomgeving met medezusters, geestelijke heren, meisjes en personeel werden contacten gelegd. In deze sfeer voelde zuster Irma zich gelukkig en was ze thuis.

In 2005 kwam in Alverna het nieuwe gebouw klaar dat de franciscaanse naam “San Damiano” kreeg. Hier mocht zuster Irma wonen met nog vele medezusters. Zuster Irma had een prachtig en weids uitzicht en zij voelde zich blij. Nadat haar geheugen haar steeds meer in de steek liet, werd zij verplaatst naar de “Tuinkamer” waar meer zorgverlening wordt gegeven. Zuster Irma bezat het vermogen om tot het einde van haar leven contact te houden met medezusters, hun namen te noemen en een vriendelijk praatje te maken.

Wij missen zuster Irma, wij missen ook haar spontaniteit, haar eenvoud en haar medezusterschap. In alle rust en overgave is zij gestorven. De woorden van de psalmist zijn op haar dan ook zeer van toepassing:

“Ik heb toch in onschuld gewandeld, ik heb vertrouwd op de Heer!”

Zr. Margreet Warmerdam

*“Naar u gaat mijn verlangen, Heer.”
Psalm 25, vers 1*

IN MEMORIAM

**Zuster Willibrorda
Anna Maria Bakker
30 september 1923 - 10 februari 2018**

Zuster Willibrorda werd geboren op 30 september 1923 in Den Hoorn op Texel. Op 23 april 1947 is zij ingetreden bij de zusters Franciscanessen in Aerdenhout. Zij legde haar eeuwige geloften af op 19 mei 1953.

Na haar noviciaat ging zuster Willibrorda voor een periode naar Bodegraven. Maar al snel werd zij verplaatst naar de Mariastichting. Daar werd zij opgeleid in de verpleging en haalde zij haar A diploma. Achtereenvolgens was zij dienstbaar als verpleegster in de Mariastichting, IJmuiden en Zierikzee. Zuster Willibrorda was een toegewijde verpleegster. Zij kreeg dan ook de opdracht om voor het B diploma te gaan studeren in Wassenaar waar mentale zieken verpleegd werden. Deze vorm van verpleging was zeer intensief en zwaar. Na een aantal jaar kon ze deze taak dan ook niet meer vervullen. Zo kwam zuster Willibrorda op de administratie in de Mariastichting. De jaren zestig en zeventig waren roerige jaren zowel in de kerk als in de hele maatschappij. In de “Mariastichting” mochten de zusters niet meer wonen en daarom werden de zusters in kleine groepen geplaatst wat voor vele zusters geen eenvoudige opgave was, vooral voor de ouderen. Maar zuster Willibrorda was nog betrekkelijk jong en in de kleine groepen was er meer mogelijkheid tot persoonlijke contacten. Samen met zuster Symphorosa, twee bescheiden en rustige mensen, heeft zuster Willibrorda veel betekend voor haar medezusters en ook voor de zieken in de Mariastichting. Vele jaren woonden zij in de Kleine Houtweg. Daar vormden zij een gastvrij convent en vervulden er een belangrijke taak: de voorbereiding voor de dagelijkse eucharistieviering die in de kapel rond het middaguur plaatsvond en waar patiënten aan konden deelnemen. Zuster Willibrorda was een zeer bescheiden en meelevende zuster en tot op hoge leeftijd nog altijd bereid dienstbaar te zijn. De laatste jaren mocht zij wonen in het prachtige, speciaal voor de zusters gebouwde “San Damiano”. Nadat zij samen met zuster Symphorosa hun eerste keus van appartement hadden afgestaan aan een medezuster, konden zij later toch nog genieten van een mooie kamer aan de oostkant waar de opgaande zon hen ‘s morgens wekte en waar zij een wijds uitzicht hadden over het park en de omgeving. Helaas verslechterde haar geheugen en kon zij zich niet meer oriënteren. Maar in de “Tuinkamer” werd zij liefdevol verzorgd en opgevangen.

Wij danken zuster Willibrorda voor haar zusterschap en haar leven in dienst van God en van de medemens. Op hoge leeftijd mocht zij haar leven teruggeven aan haar Heer! Dank je wel zuster Willibrorda!

Zr. Margreet Warmerdam

Ter nagedachtenis aan Ineke Hoonakker

Zaterdag 20 januari jl. overleed Ineke Hoonakker. Ineke was lid van de commissie Levensverdieping. Bij het begin van Levensverdieping deed Ineke al mee met het sacraal dansen onder leiding van Kitty Bouwman. Ze was daar zeer enthousiast over en genoot ervan. Toen de zusters van Bennebroek, met wie wij in de loop van de tijd samen in de commissie Levensverdieping zaten, naar Wijchen gingen verhuizen, werd uitgekeken naar nieuwe leden. Wij hebben toen Ineke gevraagd de commissie te komen versterken. Ze heeft met veel enthousiasme ja gezegd. Wij waren blij met haar komst en haar inbreng: ze was verhalenverteller, dichter en deskundig in het opzetten van groepen.

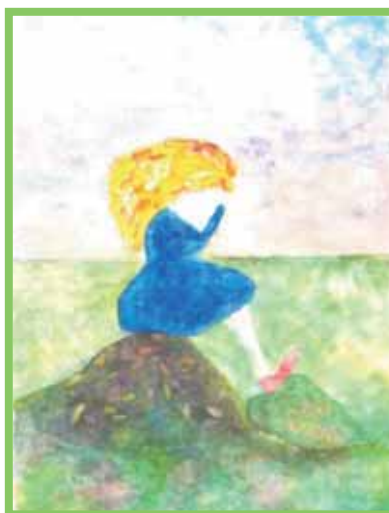

Al enige tijd was Ineke terminaal ziek. Eind november 2017 koos zij ervoor om haar laatste weken door te brengen in het Hospice Bardo. Bij Bardo is Ineke vrijwilliger van het eerste uur geweest, ruim zestien jaar geleden. Ze verzorgde daar regelmatig rondleidingen in het huis. Ook schreef zij jarenlang gedichten voor de nieuwsbrief van Bardo. Bijzonder vond ze het om Bardo van de andere kant mee te maken en zelf te ervaren dat het werkelijk zo was als wat ze hierover met verve vertelde tijdens rondleidingen. Namelijk het gevoel dat je jezelf kan zijn.

Zaterdag 20 januari 2018 heeft Ineke heel rustig het leven kunnen loslaten. Op 27 januari hebben wij afscheid van haar genomen. Een afscheid dat zeer indrukwekkend was en nog lang in ons geheugen zal blijven. Ineke heeft veel voor ons en voor de commissie Levensverdieping betekend. Wij zullen haar missen.

Op de volgende pagina kunt u het gedicht lezen dat Ineke schreef in 1994. Hierin verwoordt zij een deel van haar leven. Dit gedicht is ook terug te lezen in het boekje met meditatieve teksten van de Dag van Stilte op 23 maart jl.

Zr. Bep namens de leden van de commissie Levensverdieping

De Zoeker

Ik was naar iets op zoek
Ik voelde mij gedreven
En vanuit dat gegeven
Ben ik op pad gegaan
Ik wist niet hoe,
waarheen of waarvandaan

Maar ik was naar iets op zoek
Dat wist ik zeker

Ik ben naar iets op zoek
Wat het is, of hoe het heet
Dat is wat ik nog niet weet
Ik weet niet welke weg ik in moet slaan
En evenmin hoe lang ik voort moet gaan

Maar ik ben naar iets op zoek
Dat weet ik zeker

Eens zal ik vinden wat ik zoek
Dan komen alle wegen bij elkaar
Dan is mijn zoektocht eindelijk klaar
Ik ben de goede weg gegaan
Ik heb mij zelve recht gedaan

Dan zal ik weten wat ik zoek
Dat weet ik zeker

Ineke Hoonakker, maart 1994

Dank voor uw gastvrijheid

Beste Zusters,

Vanaf 4 december jl. ben ik uw huisgenoot geworden. Nog iedere dag geniet ik van uw gastvrijheid, die mij toestond een appartement bij u te huren. En van de hartelijke ontvangst toen ik eenmaal bij u was gearriveerd. Jammer dat ik bij die verhuizing een pijnlijke rug-bleesure opliep die nog steeds duurt. Maar uw meelevens, ook daarin, geeft mij extra kracht om eraan te werken, met steun van de voorzieningen die uw huis te bieden heeft.

Voor u was ik een onbekende. In 2014 was ik 50 jaar priester en bij die gelegenheid heb ik uit mijn archief materiaal verzameld en in een "Pastoraal Logboek" gebundeld. Dat circuleert hier in huis en kan misschien dienen als papieren kennismaking, naast – uiteraard - de gewone, spontane, dagelijkse ontmoetingen en gesprekken als huisgenoten met elkaar. Daarbij raak ik steeds meer onder de indruk van uw bewogen verhalen over uw werkzame leven. En over uw leeftijden, waarbij ik mij steeds meer een "jonkie" ga voelen

Voor mij was Alverna niet helemaal onbekend, mede dankzij uw medezusters die in Haarlem-Schalkwijk woonden en wonen in de jaren toen ik daar als pastor werkzaam was, en daarna. Ook woonden in Alverna enkele emeriti-collega's (o.a. de pastores Marcel Rutte en Jan Nieuwenhuis) die wij met andere emeriti uit de regio regelmatig bezochten. Beiden zijn intussen overleden. De enige collega die hier nog woont is pastor Leo Timmermans, zorgzaam bijgestaan door zuster Irene. Ook de omgeving is mij heel vertrouwd, want ik ben geboren en getogen in Overveen, aangrenzend aan Aerdenhout. In mijn jaren als pastor was ik werkzaam in de Haarlemmermeer, Westfriesland, Haarlem-Schalkwijk en parttime in kasteel Slangenburg in Doetinchem. Om tenslotte nu weer terug te keren naar deze mooie omgeving aan de rand van de duinen.

Ik ben blij dat ik sinds kort uw huisgenoot mag zijn. En ik hoop dat we met elkaar nog een goede tijd mogen beleven.

Met vriendelijke groet,

Pastor Wim Al

“Luisteren naar zijn stem en zichtbaar maken het Land van Belofte”

Dit thema is gekozen voor het bezinningsprogramma op het laatste kapittel. Voor het tweede jaar gaat het nog steeds om het eerste woord: luisteren. Vorig jaar: luisteren als bron van kracht; nu: als bron van hoop!

Het is alweer even geleden dat ik eraan deel kon nemen, maar nu lukt het. Wat opvalt als je de laan inrijdt is, behalve het grote bord Villa Alverna, het hek dat aan de rand van het bos is aangebracht. Je kunt niet zomaar een bospaadje meer inlopen en het geeft mij een gevoel alsof het bos hoort aan een ander! Alleen het Franciscuspad is nog via een poortje te betreden. Klooster Alverna gaat wat schuil achter grote moderne flatgebouwen. Alleen het eigenlijke moederhuis doet nog vertrouwd aan. De bezinning vindt plaats in San Damiano, genoemd naar het kloostertje van Clara van Assisi. Natuurlijk kun je de ruimte hier niet vergelijken met de plek die Franciscus voor zijn vrouwelijke volgelingen had uitgekozen, maar toch: ook hier woont een groep zusters die in de franciscaanse spiritualiteit geworteld is. Clara schrijft in haar Testament: *“Omdat jullie door de liefde van Christus elkaar liefhebben, moeten jullie de liefde die jullie van binnen hebben metterdaad van buiten tonen. Door dit voorbeeld aangemoedigd zullen de zusters steeds groeien in liefde tot God en in liefde tot elkaar.”* (Test.Cl. vs 59-60). Deze sfeer komt ons altijd weer tegemoet en geeft je het gevoel dat je welkom bent. Dit ervaart ook de vriend die voor de bezinning meegekomen is.

Daar “kwetsbaarheid” een wezenlijk bestanddeel is van ons menselijk bestaan, ligt het voor de hand dat hieraan ook in het programma een middag gewijd is. Luisteren naar je kwetsbaarheid! Agnes Grond (milieufilosoof en journalist in ruste) spreekt in haar inleiding over de kwetsbaarheid van ons leven, de kwetsbaarheid van onze ziel en de kwetsbaarheid van ons geloof. We staan bij elk aspect stil maar de nadruk ligt toch op de kracht van die kwetsbaarheid en de hoop

die we daaruit kunnen putten. We luisteren en krijgen gelegenheid om erover met elkaar van gedachten te wisselen. Kwetsbaarheid is niet iets negatiefs: zij brengt je juist dichterbij de ander. En maakt je gevoelig voor wat er leeft in de wereld waarvan je deel uitmaakt. “Het leven aanvaarden zoals het is, zelfs als het door ziekte en lijden is aangetast, nieuwsgierig blijven naar elkaar, angsten overwinnen en de moed opbrengen om af en toe overeind te komen. Dat is niet iets wat makkelijk is maar wel iets waar je elkaar bij kunt helpen. Zeker als je leeft in een religieuze gemeenschap”, aldus Agnes Grond. Het zouden woorden van Clara kunnen zijn!

En het geldt voor elke vorm van samenleven. De zusters wonen in mooie appartementen en als we bij zr. Bep Korfage een kijkje mogen nemen, denk ik terug aan het bezoek van een tentoonstelling over de Cisterciënzers in de Middeleeuwen. Als zij uitgezonden werden om een nieuw kloostertje te beginnen, mochten zij slechts de kleren meenemen die zij droegen, een naald om ze te herstellen, een eetnap, de regel en een gebedenboek.

Zij slapen in hun pij! Voor Franciscanessen nu is dat anders! Clara legde veel nadruk op de armoede maar in haar Geschriften staat het welzijn van de zusters voorop. “Spiegel en voorbeeld voor de wereld” kun je ook zijn in het San Damiano van Alverna in Aerdenhout.

Birgitte Schäpe

Op pad met zr. André in Indonesië

Oktober jl. heb ik, Annemiek, samen met zr. André en zr. Atanasia, diverse kindertehuizen in Indonesië bezocht. Zr. André is aangesteld als coördinatrice om kindertehuizen in Indonesië te bezoeken en te kijken of het sponsorgeld dat de kindertehuizen krijgen op de juiste manier gebruikt wordt voor bijvoorbeeld de aanschaf

van goede bedden voor de kinderen, hygiënisch sanitair, een veilige keuken maar ook of de kinderen naar school gaan, zodat er geen geld aan de strijkstok blijft hangen. Begin 2018 gaat zr. André naar een bijeenkomst van alle coördinatrices in Indonesië en wordt er verslag gedaan en worden de bezoeken geëvalueerd. De reis gaat naar Yogyakarta op een uurtje vliegen van Jakarta. We hebben de keus gemaakt om heen met het vliegtuig te gaan omdat we inmiddels 84 kg bagage in dozen voor de kindertehuizen verzameld hebben (schoolspullen, kleding, toiletartikelen) en dit te veel gedoe is om met de trein mee te nemen. We hebben een auto met chauffeur omdat we naar afgelegen gebieden gaan en iedere dag moeten er één of meerdere dozen met spullen mee. Het eerste kindertehuis is 1,5 uur rijden. Er wonen 63 meisjes die geen ouders hebben of ouders die niet voor ze kunnen zorgen. Het was er schoon, de kinderen gaan naar school en er zijn activiteiten. Ze verdienen extra geld met gember die ze van boeren krijgen. Dit maken ze schoon,

verwerken het tot poeder en verkopen het. Ook was er een klein guesthouse waar ze wat inkomsten van hebben. Het is belangrijk dat de kindertehuizen ook eigen extra inkomsten hebben om in hun dagelijkse behoeften te voorzien.

Het tweede huis was een opvanghuis voor jonge ongewenst zwangere meisjes. Er wonen 11 meisjes, de vaders van de baby's zijn niet meer in beeld bijvoorbeeld doordat het meisje een ander geloof heeft en de familie dit niet goedkeurt. Drie dagen na de bevalling wordt de baby bij de jonge moeder weggehaald en afgestaan aan een soort sociale gemeentelijke afdeling voor adoptie aan Indonesische gezinnen. Dit is veel te snel na de bevalling, de jonge moeders krijgen niet eens bedenktijd! Daarom is dit opvanghuis omstreden en ook omdat er betaald moet worden voor de opvang voor, tijdens en na de bevalling en deze kosten ook weer aan het adoptiegezin worden gevraagd. Dubbelop dus.

Het huis was daarom elders al gesloten maar hier nu weer heropend. Het wordt nu streng in de gaten gehouden. Het voelt af en toe net of we in het programma spoorloos zitten; de huisnummering klopt niet en we worden steeds doorgestuurd naar een ander adres en dan is degene die je moet hebben niet thuis of niet meer verantwoordelijk voor het kindertehuis....

Het derde huis dat we deze dag bezochten maakte enorm veel indruk. Het was heel moeilijk te vinden, lag helemaal achteraf in een klein straatje. Er wonen 23 blinde, dove en/of geestelijk gehandicapte kinderen die 24 uur per dag zorg nodig hebben. Er zijn 30 begeleiders. Dat kost heel veel geld en het kindertehuis is heel arm. Er was een doventolk die goed Engels sprak en hij vertelde dat ze gewoon een lokale, eenvoudige gebarentaal gebruiken. Het was er schoon, de kinderen krijgen onderwijs in het huis en een liefdevolle verzorging. Deze kinderen hebben wel ouders maar die moeten werken en de verzorging

is te zwaar voor hen. Met de Kerst gaan ze gelukkig allemaal een keer naar huis. Ze waren heel vindingrijk in het huis; voor de blinde kinderen hing bij elke deur iets zodat ze wisten waren ze waren, bijvoorbeeld een mandibakje bij de badkamer.

De volgende dag bezoeken we 4 kindertehuizen op 2 uur rijden vanaf de stad. Steeds verder het mooie platteland op, langs rijstvelden waar ze druk aan het werk zijn. Overal liggen knaloranje maïskolven en pinda's na de oogst te drogen. Het is ook rambutan (fruit)seizoen, hele bergen liggen er onderweg. In de eerste 2 huizen wonen weer alleen meisjes. In het eerste huis 60 meisjes, in het tweede 43 meisjes. Beide huizen zagen er schoon en verzorgd uit. In het eerste huis was 1 slaapkamer met wel 30! stapelbedden, je kon er net tussendoor lopen Het enige wat het eigen maakt is je eigen grote knuffel op je bed. Tja, dat is bij ons toch niet voor te stellen. Alleen de keuken was gevaarlijk; ze koken nog op open vuur maar volgens de leiding komen de kinderen hier niet. De kleintjes slapen met z'n drieën in een bed. Zr. André kijkt per huis wat ze nodig hebben en dat laten we achter. In dit huis was dringend behoefte aan kleding. In het derde huis dat we bezochten wonen 60 jongens. De helft van de jongens woont er alleen in het weekend omdat de

afstand naar school te ver is en de transportkosten te duur. Overblijven op school is dus goedkoper. Dit huis zag er ook goed uit. Om inkomsten te krijgen was er een katoenweverij bij dit jongenshuis waar ze theedoeken, lakens en handdoeken maken en verkopen. Ongelooflijk primitief handwerk: de katoen komt als strengen uit de fabriek

maar wordt hier dus verwerkt van de draad tot het eindproduct. Bij ons zou een theedoek die op deze wijze wordt geproduceerd 100 euro moeten kosten!

Het vierde en laatste huis voor vandaag was een bejaardentehuis. Dit komt ook steeds vaker voor in Indonesië omdat kinderen niet meer voor hun ouders kunnen zorgen zoals vroeger aangezien ze ook moeten werken. De bejaarden worden liefdevol verzorgd maar de kamers in het huis zagen er wat verwaarloosd uit. Bedden met kapotte matrassen, heel oncomfortabel en het rook er niet fris! Maar gelukkig is er verbetering op komst. Het nieuwe gebouw is bijna klaar en er stonden al prachtige comfortabele bedden klaar. Zr. André was zeer geïnteresseerd omdat er bij haar in Jakarta op het terrein ook een klein bejaardenhuisje gebouwd wordt.

De volgende dag gingen we naar een huis voor jonge mannen die tijdelijk in psychische nood zitten bijvoorbeeld door een depressie. Het deed allemaal wat somber aan ook door de muren die verhoogd waren met ijzeren rijplaten om weglopen te voorkomen. Er hing wel een rustige sfeer. Het probleem is echter dat als de jongens weer opgeknapt zijn en naar huis kunnen het thuisfront ze vaak niet meer wil hebben. De laatste dag gingen we weer vroeg op pad want we moesten een paar uur rijden. Het eerste huis was weer een meisjeshuis, schoon maar een wat armoedig gebouw. Steeds als we ergens komen worden we welkom ontvangen en drinken we thee. Ze weten namelijk wel dat de zuster op inspectie komt maar niet wanneer. Zr. André voert met de leidinggevende van het huis een gesprek en zr. Atanasia schrijft alle bevindingen op: hoeveel kinderen er wonen, hoe het zit met onderwijs en hygiëne en of de kinderen voldoende eten krijgen. In dit huis moeten de kinderen iedere dag om 4 uur opstaan en om 5 uur gaan bidden voordat ze naar school gaan en ze gaan elke dag naar de kerk. Zr. André vond dit voor kinderen van deze leeftijd te veel van het goede. Dit huis was erg arm, we hebben er veel schoolspullen en kleding achtergelaten.

Het laatste huis van de reeks in deze regio (daarna worden de afstanden te ver om met de auto te bezoeken vanuit hier) was mensonterend, ik heb er zelfs geen foto's van gemaakt. Het was zoals je dat vroeger een gekkenhuis zou noemen. Er wonen jongens in de puberleeftijd die geestelijk gehandicapt zijn waar bij ons waarschijnlijk nog veel uit te halen zou zijn door ze te activeren met de juiste begeleiding. Deze jongens verbleven in een soort varkensstallen, het stonk er ook naar varkensstal. Ze lagen in kapotte bedden, ramen met afgebroken tralies, geen verf op de muur, alles bekrast en heel donker en somber. Urine op de grond, kapotte kleding, gore handdoeken met gaten. Ik vond het er een beetje eng maar zr. André niet, die is wel wat gewend. Degene die er de dagelijkse leiding had was net zo gek. Volgens hem werden er 's ochtends wat activiteiten met de jongens gedaan zoals tassen maken om te verkopen en naaiwerk en wat les voor zover mogelijk, maar zr. André had zo haar twijfels. Wat een trieste bedoening, we gingen aangeslagen terug naar de auto.

Het einde van deze indrukwekkende trip was gekomen. Zaterdagavond gingen we moe maar voldaan met de nachttrein terug naar Jakarta. Met vriendelijke groeten vanuit Indonesië.

Annemiek van der Voorn (oproepkracht receptie)

Een wonder

Het was kerstnacht 2003. De kerk in Vlissingen zat stampvol. Ook zr. Siegfrieda en zr. Clemence waren aanwezig. Ze hadden genoten van de samenzang en van het Evangelie dat vertelde over de geboorte van het goddelijk kind. Toen de priester de tafel gereed had gemaakt en de beker wijn hoog had geheven zagen ze iets van boven naar beneden komen dwarrelen. Hè wat slordig. Een stofnest misschien. Als het maar niet in de kelk valt.... Ze knepen hun ogen samen en zagen opeens wat het was. Een vlinder! Midden in de winternacht een vlinder! Een dagpauwoogvlinder nog wel! Wat een wonder was dat. Natuurlijk ging daarna de aandacht weer uit naar de eucharistie.

Een jaar later, weer in nacht van Kerstmis, zaten de zusters natuurlijk in de kerk om het hoogfeest mee te vieren. U zult het niet geloven, maar het gebeurde opnieuw. Er kwam een vlinder als een engel uit de hoogte neergedaald om daarna weer verder te fladderen. Hoe kan dit?, vraagt het hoofd dat weet van seizoenen en winterslaap. Wat betekent dit, vraagt de geest die zoekt naar signalen en tekenen die ons richting geven. Een verklaring is niet gevonden. Maar de verwondering die het kerstkind oproept, werd alleen maar versterkt.

Een vlinder is voor veel mensen immers een symbool voor wedergeboorte. De rups die zich inspint in zijn cocon, verpopt zich na een tijd tot vlinder. En begint een nieuw leven. Die vlinder in Vlissingen zal voor de verschillende mensen die hem gezien hadden verschillende betekenissen hebben gehad. Een groet van een overledene. Een teken van boven. Een bevestiging dat het kerstkind in ons allemaal geboren wordt. Maar bijzonder is het.

Dan krijgt zr. Siegfrieda begin januari 2018 bezoek van een goede vriend uit Vlissingen. Hij vertelt dat hij in de kerstnacht naar de kerk is geweest. Raadt u het al? Hij zag een vlinder van boven naar beneden dwarrelen. Zr. Siegfrieda kon alleen maar 'amen' zeggen!

Zr. Siegfrieda van den Dries

Bezoek leerlingen Nicolaas Beetschool

Op 2 februari 2018 kwam groep 6 van de Nicolaas Beetschool op bezoek. 24 kinderen en 6 ouders en juffen. De kinderen hadden goede vragen voorbereid: Waarom dragen jullie geen habijt meer? Is het moeilijk om stil te zijn? Hebben jullie dan ook geen kleinkinderen? En de conclusie was dat Alverna toch geen gewoon bejaardenhuis was zoals bij hun oma. Tot slot zongen ze nog een geweldig lied over Zacheus de tollenaar. Het was een hartelijke ontmoeting tussen jong en oud!

Mirjam Wolthuis

Ontmoeting

Hoe moet ik dat beschrijven,
hoe kan je dat precies duidelijk maken,
wat het is als je samen met iemand kunt
lachen,
en niet om een grap of om iets dat je lang
geleden samen hebt beleefd,
maar zomaar, omdat hij het was,
omdat ik het was...

Onze deelname aan de Rehabilitatie van Moeder Clara Pfänder in de kathedraal van Paderborn

Zaterdag 17 februari vertrokken de zusters Auxiline Bergen, Jeannette van Paassen, Mechtild Betjes, Renate Miedema en vier Amerikaanse zusters naar Duitsland (met een mooie krans) om het feest van de Rehabilitatie van Moeder Clara in de kathedraal van Paderborn mee te maken. We vertrokken omstreeks half tien, uitgezwaaid door vele zusters. De leuke buschauffeur zette er meteen een goede vaart in richting Duitsland. Ongeveer

20 kilometer over de grens bij Oberhausen werd een stop gemaakt bij Hünxe, een wegrerestaurant, om wat te eten en te drinken. Na een half uur oponthoud werd de weg voortgezet naar Dortmund – Hannover – Kassel – Salzkotten, waar we verwelkomd werden door vele zusters: Duitse, Roemeense, Indonesische, Clarissen en een Chinese zuster die Duits studeert. Eerst werd er getrakteerd op koffie, een berliner bol en een stuk gebak. Daarna werd het nieuwe St. Clara bekeken: slaapkamer en woonkamer, douchegelegenheid en toilet, alles heel comfortabel ingericht. Je kon zien dat het nieuwbouw was; er waren moderne snufjes toegepast in badkamer en douche.

Na de eucharistieviering van vijf uur was het etenstijd en hebben we de andere gasten begroet. We hebben het borstbeeld van Moeder Clara en het plakkaat in de hal bewonderd. Vervolgens hebben we nog een klein ommetje gemaakt en om half tien gingen we naar onze slaapkamers. De volgende morgen stonden

we om zes uur op en was er om zeven uur gebed in de kapel. Om half tien kwamen twee bussen voorrijden om ons naar de kathedraal in Paderborn te brengen, de eerste bus was voor de zusters en genodigden met een rollator, de tweede bus voor de rest van de zusters. Van de viering in de kathedraal heeft u al veel gehoord van zr. Auxiline bij het uitbellen. Een paar dingen wil ik nog vertellen.

De plechtige Eucharistieviering werd opgeluisterd met het Domkoor. Na de eerste lezing heeft zr. Alice een tussenpsalm gezongen in het Engels:

*“Uw wegen o Heer zijn liefde,
voor ieder die in Uw verbond leven”.*

*“Toon mij heer, Uw wegen
en leer mij Uw paden kennen.”*

De voorbeden werden door de zusters uit alle werelddelen voor de microfoon gebeden op het priesterkoor. Het communielied: Die Sonne scheint immer (de zon schijnt altijd) werd gezongen door de zusters uit Indonesië, prachtig met hun mooie jonge stemmen. Daarna volgde de zegening van borstbeeld en plakkaat in de Engelenkapel. Het was daar binnen een behoorlijk gedrang want de Engelenkapel is maar heel klein. Nadat de onthulling van het borstbeeld van Moeder Clara en het plakkaat met de informatieve tekst gebeurd was,

kwam de bisschop naar buiten en kregen de wachtende mensen een kans om naar binnen te gaan en de Engelenkapel met haar schatten te bewonderen. Er waren veel mensen in de kerk, het was een zondagsviering die extra lang geduurd had en daarna was er nog een dienst. Terug in de kathedraal heeft zr. Magdalena de bisschop bedankt voor de plechtigheid en hem het boek van Moeder Clara Pfänder aangeboden.

In drie bussen gingen we terug naar Salzkotten waar ons een heerlijke warme maaltijd wachtte. Een maaltijd met honderdachtentachtig gasten. En..... heel gezellig! Na het diner ben ik even naar buiten gegaan om naar de prachtige sneeuwkllokjes, krokussen, narcissen en de bloemetjes die al uit waren te kijken. Bij de graven van de zusters Adela, Christiane, Anekte, Aristilde en nog vele andere zusters, bloeiden zoveel voorjaarsbloemen, het was daar al echt voorjaar. Bij het zien van zoveel bekende namen komen weer vele herinneringen bij je binnen over wat zij voor ons allen betekend hebben.

De volgende dag zijn we op tijd uit Salzkotten gereden. Het was zeer goed weer en we hebben een hele goede en vrolijke chauffeur gehad.

Zr. Renate Miedema

Weest elkaar nabij in wederzijdse liefde

Op 18 februari jl. werd ook in Klooster Alverna stilgestaan bij het eerherstel van Moeder Clara Pfänder. Er was feest, op eenvoudige wijze, maar toch. Samen met al onze medezusters uit alle provincies en regio's die voor deze gelegenheid in Paderborn de handeling van eerherstel mogen meemaken. Zr. Simone vertelde dat zij opnieuw was geraakt door het boek "Het brandende zegel" waarin de hele geschiedenis van trouw zijn aan haar gegeven woord en de verbanning naar Rome die hier uit voortkwam, wordt verhaald.

Omdat de kerkelijke overheden niet wisten welke opdracht Moeder Clara had en uitvoerde, werd zij uitgestoten uit de congregatie die zij met de zegen van de later verbannen bisschop Konrad Martin had gesticht. Ze zocht in haar wanhoop tevergeefs steun bij de Nuntius in München en vond daar onderdak bij zusters van de Goddelijke Verlosser die toen al een huis in München hadden. In die tijd van verboden ten gevolge van de Kulturkampf kleedde Moeder Clara novicen in en nam zij de geloften af. Dan smokkelde zij deze jonge vrouwen de grens over naar onder andere Nederland en nu, meer dan 150 jaar later zijn de zusters hier nog en vieren we haar kerkelijk eerherstel.

Het kapittel van 2016 heeft in concept ons geestelijk testament geschreven. Zr. Simone eindigde haar toespraak met de slotzin hieruit: "Aan ons allen en aan diegenen die ons werk en het werk van Moeder Clara Pfänder hier en nu voortzetten, zeggen wij met een eigentijdse vertaling van een kernzin uit het charisma van Moeder Clara: "Weest elkaar nabij in wederzijdse liefde".

Heer zij geprezen
voor het leven van moeder Clara,
die alleen op de goddelijke voorzienigheid vertrouwd,
die zich als een korrel tarwe in de aarde liet vallen
die haar verdediging aan U overliet
en aangaf om altijd terug te keren naar U en Uw woord;
naar Uw levende hart
naar de ware bron van Liefde, om te horen:

Wat voorziet U voor mijn leven?
Hoe kan ik Uw wil vervullen?

Aswoensdag bij de grensgevangenis

's Ochtends hadden alle zusters kaarten geschreven en chocola ingezameld. Die middag brachten we het naar zijn bestemming. Want de vier Amerikaanse zusters die in Alverna logeerden, zr. Bep, contactpersoon Els en ondergetekende zijn op Aswoensdag naar het justitieel complex bij Schiphol gegaan. Daar worden asielzoekers zonder papieren vastgehouden, vaak om het land weer uitgezet te worden. Hun verlangen naar een nieuw begin wordt beantwoord met een gevangenisverblijf. In de veertigdagentijd is daar elke zondag een viering, buiten, op de stoep en de parkeerplaats. Om deze vreemdelingen een hart onder de riem te steken lopen we rond het gebouw. We zingen, bidden, schrijven 'we love you' op de straat. Sommigen hebben een spandoek met 'hoop' en 'vrede' bij zich. Vanwege onze Amerikaanse gasten werd wat voorgelezen en dat werd ook in het Engels vertaald. En zr. Bep mocht de gevangenis in om de franciscaanse tas met chocola en onze goede wensen te overhandigen aan de geestelijk verzorger daar. Dat was een bijzonder moment zei zr. Bep naderhand, omdat je even proeft hoe streng de controle daar is en hoe heerlijk het is om daarna weer zomaar naar buiten te mogen. Vrijheid!

(uit: CMBR-nieuws door Gerard Moorman)

Met een veertigtal mensen komen we op Aswoensdag samen bij het gevangeniscomplex vlakbij Schiphol. Na een openingswoord en de klassieke Vastenlezing uit de profeet Joël 'Keer nu terug tot Mij met heel je hart', maken we een rondgang om het imposante gebouw. Over de hoge muren heen zien we op de bovenste etages mensen. We zwaaien en blazen op onze fluitjes; zij zwaaien enthousiast terug. Het heeft iets hulpeloos. Maar de

vluchtelingen die binnen zitten opgesloten zijn duidelijk blij dat we er staan. We trekken verder. Aan de zijkant van het gebouw staan we stil voor het klassieke ritueel van deze dag. De Indonesische priester die voorgaat tekent een askruisje op het voorhoofd van de deelnemers en herinnert ons: 'Gedenk mens, stof zijt gij en tot stof zult gij weder keren.' Dit besef helpt ons om ons de komende veertig dagen te bezinnen op wat

er echt toe doet in het leven en wat ons ervan weerhoudt om te leven in liefde en verbondenheid met medemensen en medeschepselen. Maar bekering is geen louter individueel gebeuren; het heeft ook een maatschappelijke dimensie. De priester markeert ook het gebouw met een kruisje. Eens zal ook dit systeem van uitsluiting en ongelijkheid ten onder gaan.

Mirjam Wolthuis

Een nieuwe kapel

Op 18 maart jl. werd voor de eerste keer de eucharistie gevierd in de gerenoveerde kapel van Klooster Alverna. Zr. Auxiline sprak tijdens de feestelijk viering de volgende woorden:

“Het eerste gesprek over de sacraliteit van de ruimte vond bijna zeven jaar geleden plaats. Daarna volgden nog vele gesprekken. We wilden graag een sacrale ruimte die uitnodigt tot bidden en waar we onze vreugden, zorgen en verdriet bij de Heer konden neerleggen. En woorden en begrippen die het meest klonken, waren rust, eenvoud en stilte. Maar we hebben veel tijd nodig gehad om tot een, voor ieder aanvaardbare oplossing te komen vanwege onze wensen. Want hoe verschillend waren we in onze gedachten en uitspraken, juist waar het over vieren en bidden gaat. Maar ook over de luchtstroom en de geluidsinstallatie zijn heel wat gesprekken gevoerd. Als we nu terugkijken, kunnen we met elkaar zeggen dat de inspraak van de zusters en de niet aflatende energie van de medewerkers in deze laatste maanden, tot een geweldig resultaat heeft geleid.

Het project ‘renovatie van de kapel’ lijkt bijna afgesloten. Echter, onze zr. Meinalda zei ooit dat het zichtbare werk gedaan was en het onzichtbare was begonnen. Hoe toepasbaar was deze uitspraak indertijd ook nu op ons samenzijn hier want hopelijk blijven we ons uitgenodigd voelen om in alle rust, eenvoud en de stilte van ons eigen hart tot bidden, vieren en bezinning te komen. Want van daaruit gebeurt het.

Volgens Moeder M. Clara moet de liefde de schakel in de gemeenschap zijn. Zij komt tot uitdrukking in de steun die wij elkaar geven door ons bidden, werken en in het openstaan voor alle mensen. Zij zal ons aanzetten tot vrede brengen in de geest van Franciscus en zo zullen wij in de wereld een teken van hoop zijn.

Wij hebben nieuwe ruimte geschapen om te luisteren naar Zijn stem. Wij hebben woorden gegeven aan onze dankbaarheid dat Hij ons geroepen heeft en met ons onderweg is. Vanuit die dankbaarheid willen wij nu de zegen vragen en deze ook samen uitzingen”, aldus zr. Auxiline.

Gedachten over Pasen, een interview met medezusters uit Amerika

Wat betekent Pasen voor jullie? Met die vraag ging ik in gesprek met de vier Amerikaanse zusters die in februari vier dagen op bezoek waren: zr. Mary Lou, zr. Trish, zr. Melany (provinciaal) en zr. Lynn. Het was de bedoeling dat ik daarna zr. Magdalena en zr. Alice van het generaal bestuur dezelfde vraag zou voorleggen, maar door hun drukke schema is dat niet meer gelukt. Gelukkig hadden de vier Amerikaanse zusters genoeg te vertellen! Ik schrijf het op zonder namen te noemen, omdat de één de ander aanvulde.

Ik vraag of er één paas-thema is dat hun het meest dierbaar is: de Emmausgangers, het lege graf, de tuinman en Maria Magdalena, of misschien wel Thomas die eerst wil zien voordat hij kan geloven.

Natuurlijk zijn er voorkeuren. Het Emmaus-verhaal is zeer geliefd. Dat onderweg zijn en dan pas langzaamaan tot inzicht komen. Eigenlijk denken de zusters dat het bij veel mensen ook zo gaat: alleen stapje voor stapje kunnen we bevatten wat verrijzenis betekent. Al die gebeurtenissen rond de opstanding van Christus zijn allemaal pogingen om iets over te brengen van hoe God in mensen aan het licht kan komen. Dat lukt niet in één keer. Zelfs als je al die verhalen bij elkaar optelt, ben je er nog niet, want verrijzenis is volgens de Amerikaanse zusters vooral iets dat in ieders eigen hart moet gebeuren.

De verhalen zetten ons op een spoor. Zij helpen ons om ons meer en meer open te stellen om geheel en al uit God te gaan leven. Stukje bij beetje worden we gevraagd ons harnas, ons pantser een beetje te laten smelten. Pasen is een proces. Of, zoals de zusters het zeggen, Pasen gaat om transformatie. Om verandering. Pasen is het verhaal van hoe mensen veranderen tot kinderen van God.

De zusters vertellen van een medezuster van hen die regelmatig zegt: “wij hebben een paar zusters in ons midden die al verrezen zijn.”

Meester van de Magdalena, Maria Magdalena met scènes uit haar leven, 1280 Tempera op paneel, Florence, Gallerie dell'Accademia

En dan doelde zij werkelijk op enkele levende medezusters die “een liefdevolle gloed” uitstraalden. Die enkele zusters waren de paasboodschap niet alleen langzaamaan gaan begrijpen, maar ook zelf gaan belichamen. Gods liefde straalt door hen heen. Eén van de zusters gaat nog een stap verder en zegt dat Kerstmis, Pasen en Pinksteren welbeschouwd allemaal hetzelfde willen vertellen. Het gaat om opnieuw geboren worden, om inzicht, om bezieling. Dat is wat Jezus de mensen heeft willen geven: dat we ons en elkaar bevrijden uit wat beklemmt en klein houdt. We zijn allemaal mede-dragers van het Licht.

Poeh, wat een verhalen maakte mijn vraag los! Ik ben ervan onder de indruk hoe deze zusters een uitnodiging horen in de paasverhalen, om zelf óók op te staan in liefde en

vrijheid. Daar voegen ze nog aan toe dat de rol van de vrouwen in de evangeliën hun inspireert. De trouw van Maria, de moeder. Het vertrouwen van Maria van Magdalena. Deze Maria is in het Johannes-evangelie de eerste aan wie Christus zich kenbaar maakt. Maar eigenlijk had zij zijn boodschap al lang begrepen. Want toen zij hem de voeten zalfde had zij zelf al ervaren wat het betekent op te staan uit alles wat je klein houdt. Zo herhalen de zusters wat zij al eerder vertelden: eigenlijk gaan alle grote verhalen uit de evangeliën over opstanding of verrijzenis. Met Pasen vieren we dat voluit. Zalig Pasen!

Mirjam Wolhuis

Uit de Franciscaanse wereld

Het tijdschrift Franciscaans Leven bestaat 100 jaar

In het jaar 1917 werden in Tilburg en Amsterdam twee congressen gehouden, georganiseerd door derdeordelingen van Franciscus. Het succes was overweldigend. Al dagen voor de congressen waren de kaarten uitverkocht. Tijdens de congressen werd op het belang van de Derde Orde gewezen. Het succes van de bijeenkomsten inspireerde de broeders kapucijnen om een twee

maandelijks tijdschrift uit te gaan geven: Franciscaans Leven, een tijdschrift voor Franciscaanse ascese, geschiedenis en kunst. Op 1 december 1917 verscheen het eerste nummer met artikelen die de Franciscaanse spiritualiteit moesten bevorderen. Op zaterdag 10 maart 2018 heeft de Franciscaanse Beweging in Den Bosch dit 100-jarig bestaan herdacht met een symposium waarin broeder Theo Jansen ofmkap. een terugblik gaf op dit tijdschrift. De middag werd omlijst met muziek van Trude Meerbach-Vis.

Pinkstervoettocht

Dit jaar organiseert de Franciscaanse Beweging de 49ste Pinkstervoettocht van 18 mei tot en met 21 mei in de omgeving van Oisterwijk, Noord-Brabant.

Twee religieuze werelden, één mysterie

Kees van den Muysenberg ofmkap. vertelt in het Franciscaanse Maandblad van februari 2018 over zijn meditatiebijeenkomsten en zijn leven als zen-leraar. “De werelden van zen en de franciscaanse spiritualiteit zijn voor mij twee religieuze werelden, die spreken over hetzelfde religieuze universum. Een geestelijk universum waarin de hele aarde zich als woning van het mysterie openbaart. Een woning waarin je thuis mag komen.”

Zr. Renate Miedema

Nobel Vredesprijs

“Nonnen, twee zusters Dominicanessen, zr. Carol Gilbert en zr. Ardeth Platte, werken aan de wereld om die vrij te maken van bommen en oorlog en helpen mee om de Nobel Vredesprijs te winnen.” Dit e-mail bericht ontving ik 10 februari 2018. Hoe kwam dit bericht bij mij?

Een aantal jaren geleden heb ik met deze twee zusters (eigenlijk drie één is ondertussen overleden) brieven geschreven toen ze in de gevangenis zaten voor enige jaren. Ze hadden een verboden terrein betreden en ze werden tijdens een demonstratie tegen kernwapens en geweld gevangen gezet en met hen vele anderen. Hoe kwam ik aan hun adres? Deze

zusters waren vreemden voor mij. Ik heb heel wat jaren deel genomen aan de Vredesdagen van een Commissie van de KNR in Den Bosch. Op die dagen waren soms andere instanties aanwezig zoals Religieuzen tegen Vrouwenhandel, Amnesty International, Boekhandel Dabar, die af en toe vroegen om handtekeningen voor een actie of te schrijven voor gevangenen. Zo ben ik aan hun adres gekomen van hun gevangenis en van een dame waar de brieven naar toe moesten. Zij

bracht de brieven naar de bewuste gevangenis. De zusters mochten mij wel vanuit de gevangenis schrijven, maar ik hen niet. Hun klooster was destijds in Baltimore en ik denk dat vanuit dit klooster veel acties gevoerd werden voor Vrede en Ontwapening. Aan deze acties deden veel artsen en rechters mee.

De zusters zijn sinds kort verhuisd naar Washington. Ze zijn geïnterviewd in verband met hun inzet en deelname aan ICAN: International Campaign to Abolish Nuclear Weapons (Internationale Campagne om kernwapens te vernietigen). ICAN bestaat uit 468 Vredesgroepen uit 101 landen binnen VN verband en heel veel

jonge mensen van over de hele wereld. Het Verdrag dat op 7 juli 2017 goedgekeurd werd door 122 landen, verbiedt het hebben van Nucleaire Wapens en bommen en moet leiden tot een totale verwijdering. “Nucleaire wapens is de laatste categorie van massa vernietiging” volgens zr. Ardeth.” Paus Franciscus zegt dat het niet alleen immoreel is om ze te gebruiken maar ook om ze te bezitten. Dit Verdrag geeft de zusters hoop dat vrede inderdaad bereikbaar is in de wereld, alhoewel de Ambassadeur van de Verenigde Naties dit verdrag geboycot heeft. En volgens de berichten heeft Nederland tegen gestemd. De zusters zeggen dat het een prachtig proces was om twee redenen: ten eerste dat een hele grote groep jongeren uit de hele wereld zich hier achter geschaard heeft en dit proces van ontwapening tot een goed einde wil brengen. En ten tweede omdat het plaats vindt binnen de Verenigde Naties.

De zusters zeggen dat de jonge mensen zo overtuigend waren om deze klus te klaren dat ze alle hoop hebben dat het in de toekomst ook echt zal gebeuren en zij als ouderen met een gerust hart er uit kunnen stappen. “Met de grootste hoop die we ooit in ons leven hebben gehad na 40 jaren actief geweest te zijn. We hadden geen idee dat ICAN de Nobel Vredesprijs zou winnen. ICAN is iedereen die ooit heeft gewerkt om deze wapens de wereld uit te krijgen en de oorlog te stoppen. Ja, werkelijk duizenden mensen hebben de Nobel Vredesprijs gewonnen!”

Ze benadrukken nog een keer dat artsen een belangrijke rol hebben gespeeld in het tot stand komen van dit Verdrag onder andere het Internationale Rode Kruis en het Rode Crescent. Spreker na spreker heeft verklaard dat niets de planeet kan redden als deze wapens worden gebruikt. Over de hele wereld liggen nog duizenden van die wapens, Rusland bezit alleen al meer dan 7000 en Amerika 6800. Voor de zusters Carol en Ardeth is dit Verdrag een stap om de wereld vrij te maken van deze wapens. De journaliste die bij hen op bezoek is geweest zegt ergens: ”Grijze nonnen, dominicanessen, ontwapenen de wereld en de wereld heeft dit gezien.”

Een ICAN-lid van 88 jaar die het bombardement op Hiroshima en Nagasaki als dertienjarige heeft meegemaakt hield de toespraak bij het aanvaarden van de Nobel Vredesprijs. “Het eerste wat bij mij boven komt als ik aan Hiroshima en Nagasaki denk, is het verminkte lichaam van mijn vierjarig neefje die gelukkig na enkele seconden uit zijn lijden werd verlost. Voor mij is hij de vertegenwoordiging voor alle onschuldige kinderen die op dit moment bedreigd worden door oorlog en geweld. Elke seconde van de dag is die dreiging er. We moeten deze waanzin niet langer tolereren.”

Ik heb de zusters een e-mail gestuurd met een felicitatie voor het behaald succes van “TheTreatment”(verdrag van 7 juli 2018) door ICAN en de Nobel Vredesprijs. Ik denk dat dit voor de hele wereld een goed teken is. In de hoop dat de uitvoering van dit verdrag ook doorgang vindt.

Zr. Renate Miedema

Pasen

**Ik zie het licht,
niet van de dag die was,
niet van vandaag,
het licht van de nieuwe morgen.
Het komt op mij toe,
het schept toekomst, in mij.
Het licht stroomt binnen,
ik adem het in –
ik leef?**

Ik leef!

Martin Hoondert

Nieuws uit Duitsland

Bezoek CDU-leden aan Salzkotten

Het is al wel een paar maanden geleden maar ik vind het toch de moeite van het vertellen waard. Op 14 januari 2018 kwamen er op de Nieuwjaarsreceptie in Salzkotten 120 CDU-leden van het Stadsverband Salzkotten. Dit aantal getuigde van grote interesse. De

voorzitter van het Stadsverband CDU, Sylvia Bunti, opende deze samenkomst en zr. Angela, provinciale overste, verwelkomde namens de zusters de aanwezigen. Ze gaf enige verklaring over de Franciscuszaal, de ruimte waar men zich bevond, de kapel en de kerk. Na de koffie ging men in vijf groepen uiteen om het moederhuis en Het Altenheim St. Clara te bezichtigen. Een bijzonderheid in dit Altenheim is dat de externe bewoonsters en de zusters samenwonen en leven. Dit samenwonen wordt aan beide kanten als zeer positief ervaren. In de Franciscuszaal kwamen alle groepen weer bij elkaar om van de voorzitter de terugblik van het voorbije jaar te horen, als ook de

plannen voor de toekomst. Ook zr. Angela maakte de plannen voor de toekomst bekend. Haar laatste opmerking was: “Zien we de ontwikkelingen die gaande zijn als een ergernis of kunnen we die zien als rijkdom?” Al met al was het een interessante morgen.

Begeleiding oudere priesters in het bisdom

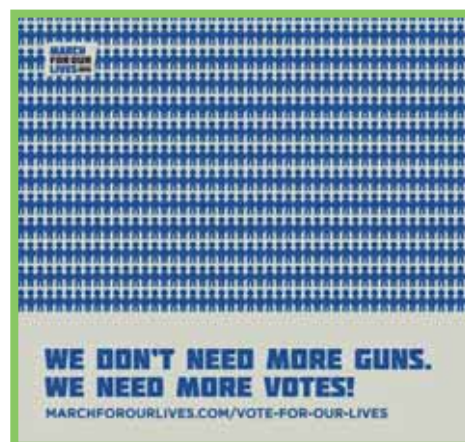
Zr. Gabriëla Lüdenbach, werkzaam in het “Roepingen Apostolaat”, is gevraagd om de begeleiding van oudere priesters in het bisdom op zich te nemen. Ze zal veel moeten samenwerken met de wijbisschop Herbert Beren die vicaris is voor de geestelijken in “Ruhestand”. Wat de functie precies inhoudt is nog niet bekend.

Nieuws uit Amerika

Nee tegen wapengeweld

Na de schietpartij op een school in Parkland in de staat Florida, waarbij 17 scholieren omkwamen en nog velen gewond raakten, is de maat voor veel Amerikaanse scholieren vol. Zij hebben een beweging opgericht onder de naam March for our Lives. Zij willen niet langer hun leven riskeren totdat iemand anders actie onderneemt om de schietpartijen op scholen te stoppen. Op meer dan 150 plekken wereldwijd gingen scholieren en ouders op 24 maart jl. de straat op tegen de geldende wapenwetten. Ook onze Amerikaanse zusters liepen mee. In Amsterdam en Den Haag toonden velen hun solidariteit met de beweging die is opgericht door studenten in heel Amerika.

Aids Gebedsdag

Eind 2017 werd in het Taucenter de 29ste Aids Gebedsdag gehouden. De zusters hebben gebeden om hoop, gezondheid en genezing voor hen die moeten leven met het aidsvirus.

Het werk van kerstmis is begonnen:

als de kerstliederen gestopt zijn, als de kerstboom ontmanteld is, als familie en vrienden naar huis zijn gegaan, als we teruggaan naar onze dagelijkse bezigheden, dan.... begint het werk van de kerst: Vluchtelingen begroeten, onze planeet herstellen, de hongerigen voeden, bruggen bouwen van vertrouwen, geen muren van angst, onze gaven en talenten delen, rechtvaardigheid en vrede zoeken voor alle mensen, het licht van Kerstmis in de wereld brengen.

Michael Dougherty

*Enkele goede gedachten uit de kloosterkrant
van de dominicanen te Huessen.*

Leven vanuit onze ziel

“Durf het risico te lopen om je te openen voor de mensen en de dingen om je heen: je zult verrast worden door wat er dan met je gebeurt.”

“Zo is het leven bedoeld: je hoeft niets te bewijzen, je mag ontdekken wie je ten diepste bent. Leer te leven vanuit het gevoel dat je de moeite waard bent. En laat gaan wie je denkt te moeten zijn.”

“Wanneer je een berg beklimt, ga je vol ontzag voor de kracht van de natuur en de berg, de strijd met jezelf aan”. Deze metafoor kun je je hele leven gebruiken. Niet het einddoel, maar de strijd met jezelf is de belangrijkste factor. In feite is het beklimmen van een berg of een marathonloop één lange wandelmeditatie.”

“Eeuwen geleden leerden de woestijnvaders ons een weg die ons misschien wel uitkomst biedt in de maatschappelijke impasse van dit moment. Zij leerden ons over het mystieke geloof in onze innerlijke verbinding als mens met de kosmos, met onze schepping, met onze Schepper, met God. Het is de levenskunst van het leren leven vanuit onze diepere verbinding met de eerbied voor het mysterie van het leven, voor onze menselijke waardigheid, voor heel de mens. Het is de levenskunst van het leren leven vanuit onze ziel.”

Ton de Laat, schilderijen “Levenspad”

Sneeuw in Rome

Jubilea Jubile 2018 Jubilees Jubiläen Jubilés

75		
<i>Nederland</i>		
Zr. Frumentia van der Westen	25 maart	
70		
<i>Deutschland</i>		
Schw. M. Bertwinda Roth	5 mei	
Schw. M. Isburga Baalman	5 mei	
<i>France</i>		
Sr. M. Anselm Jager	1 september	
Sr. Benigne Buttignol	1 september	
<i>USA</i>		
Sr. Jane Ann Kiefer	23 juni	
Sr. Audrey Marie Rothweil	23 juni	
65		
<i>Deutschland</i>		
Schw. M. Brigitta Lappe	5 Mei	
Schw. M. Hermtrud Klinke	5 Mei	
Schw. M. Margret Volks	5 Mei	
Schw. M. Sigrid Müller	5 Mei	
<i>Nederland</i>		
Zr. Irma Blommaert	22 april	
Zr. Theodosia van Loenen	15 oktober	
Zr. Trees Haring	15 oktober	
<i>USA</i>		
Sr. Yvonne Wiza	23 juni	
Sr. Martha Friedman	23 juni	
60		
<i>Deutschland</i>		
Schw. M. Hiltraud Fieseler	5 mei	
Schw. M. Leonarda Zerhusen	5 mei	
Schw. M. Odilia Gausling	5 mei	
Schw. M. Regina van Gemmern	5 mei	
Schw. M. Waltraud Mittmann	5 mei	
<i>France</i>		
Sr. M. Ferdinande Hector	1 september	
<i>Nederland</i>		
Zr. Marie-Antoine Wennink	15 oktober	
Zr. Marie-Bernard den Boer	15 oktober	
Zr. Marie-Petri Spielier	15 oktober	
Zr. Lidwina Struller	8 september	
<i>USA</i>		
Sr. Shirley Krull	23 juni	
Sr. Clare Nyderek	23 juni	
<i>Indonesia</i>		
Sr. M. Bonaventura Tamba	8 december	
Sr. M. Benedicta Sianturi	8 december	
Sr. M. Theodora Silaen	8 december	
50		
<i>Indonesia</i>		
Sr. M. Maristella Sitorus	8 december	
Sr. M. Rufina Siringoringo	8 december	
Sr. M. Flora Sihombing	8 december	
25		
<i>USA</i>		
Sr. Glenna Czachor	23 juni	
Sr. Patricia Villarreal	23 juni	
<i>Indonesia</i>		
Sr. M. Grafiana Manullang	8 december	
Sr. M. Emiliana Situmorang	8 december	

Van harte feliciteren wij al onze Jubilaressen.
Wij danken God voor het geschenk van hun leven en
voor hun Franciscaanse roeping.

Paaspuzzel woordzoeker

A	Z	R	J	R	K	L	I	T	T	E	K	E	N	S	G	B	J	K	M
Z	Y	N	T	Q	T	F	Q	I	H	F	D	J	O	N	P	R	W	L	S
W	W	T	F	H	A	N	K	K	R	P	P	U	N	I	M	K	C	H	V
C	B	N	Y	H	Q	G	Q	W	G	E	T	D	G	H	Q	D	X	P	O
B	A	V	O	N	D	M	A	A	L	T	X	A	E	K	J	L	G	V	F
M	C	W	A	P	G	X	K	B	D	R	T	S	L	R	T	I	O	O	Q
Z	W	Q	F	P	E	P	D	O	F	U	V	S	O	U	Q	J	E	L	B
V	F	V	M	B	W	G	P	A	L	S	O	O	O	I	M	D	D	B	F
E	A	L	P	X	Y	N	U	H	D	G	A	N	F	S	S	E	E	R	G
R	U	L	E	D	F	T	P	Z	P	J	D	R	V	W	P	N	E	A	O
R	S	M	D	A	Q	A	L	X	C	Q	T	N	O	M	I	X	V	C	L
A	O	A	O	P	S	T	A	N	D	I	N	G	K	C	J	O	R	H	G
D	L	R	U	R	D	I	S	C	I	P	E	L	E	N	K	U	I	T	O
E	D	I	Z	L	A	Z	A	R	U	S	E	T	E	M	E	Y	J	G	T
N	A	A	V	X	J	G	G	U	P	G	M	W	G	S	R	U	D	E	H
A	T	E	K	W	M	R	E	B	B	Z	N	J	A	J	S	Q	A	S	A
G	E	T	H	O	M	A	S	U	Z	I	E	P	N	I	P	G	G	E	P
X	N	N	R	A	U	S	C	L	B	N	P	A	S	E	N	T	F	L	R
C	A	P	X	K	O	E	E	V	O	J	H	B	T	J	M	W	F	E	L
H	Q	N	B	F	R	F	T	V	A	S	W	D	P	Y	S	C	G	N	T

1. GOEDE VRIJDAG	6. OPSTANDING	11. SPIJKERS	16. VERRADEN
2. PASEN	7. JUDAS	12. THOMAS	17. MARIA
3. AVONDMAAL	8. GOLGOTHA	13. LITTEKENS	18. DISCIPELEN
4. LIJDEN	9. SOLDATEN	14. LAZARUS	19. ONGELOOF
5. GESELEN	10. PETRUS	15. VOLBRACHT	20. KRUIS

Wijze woorden

‘Als je gelijk hebt,
hoef je niet boos te worden.
Als je je vergist,
heb je niet het recht om boos te worden.’

‘Geduld binnen een familie is
liefde. Geduld met anderen is respect.
Geduld met jezelf is vertrouwen. Geduld
met God is geloof.’

‘Denk niet teveel aan het verleden,
want dit leidt tot tranen. Denk niet teveel
aan de toekomst, het zal je angstig maken.
Leef in het nu met een glimlach, het zal je
geest opbeuren.’

‘Elke uitdaging in het leven kan
ons bitter maken of beter. Elk probleem kan
ons breken of maken. Het is aan ons of we
slachtoffer zijn of overwinnen.’

‘Mooie dingen zijn niet altijd goed, maar
goede dingen zijn altijd mooi.’

‘Weet je waarom God een ruimte
tussen onze vingers heeft gelaten? Zodat
wanneer een speciaal iemand langskomt hij
of zij die ruimte kan innemen door jouw
hand vast te houden.’

Redactie Open Venster

zr. Renate Miedema, Gré Noom, Marlies Roelofs en Muriel Liket. Met dank aan:
zr. Jeannette van Paassen, zr. Margreet Warmerdam, zr. Renate Miedema, zr. Bep
Korfage, zr. Siegfrieda van den Dries, Pastor Wim Al, Marlies Roelofs, Mirjam
Wolthuis, Caroline Vellema, Birgitte Schäpe en Annemiek van der Voorn.

Sluitingsdatum kopij zomernummer: 19 juni 2018

Aerdenhout, maart 2018